

ЗАСТАРЕЛОСТ ПРАВА НА НАКНАДУ ШТЕТЕ ПРЕМА ОДГОВОРНОМ ЛИЦУ КАДА ЈЕ ШТЕТА ПРОУЗРОКОВАНА КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ

Кад је штета проузрокована кривичним делом ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. ЗОО захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само штетнику, застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења само ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело.

Из образложења:

"Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Окружног суда у К од 16.06.1983. године тужени Т.Б. је оглашен кривим због извршења кривичног дела убиства из члана 47. став 1. КЗ РС, на штету оштећеног Т.С. сина, супруга и оца тужилаца, због чега му је изречена казна затвора у трајању од 10 година. Кривично дело је извршио у просторијама Секретаријата унутрашњих послова при Министарству унутрашњих послова Републике Србије јер радници овог секретаријата супротно прописаној процедури приликом привођења на информативни разговор туженог Т.Б. и оштећеног Т.С. нису извршили претрес лица и од туженог нису одузели нож којим је у службеним просторијама лишио живота Т.С (блиског сродника тужилаца).

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су тужени и то Т.Б. по основу кривице (чл. 154. и 155. ЗОО), а Република Србија по основу објективне одговорности (члан 172. ЗОО) у обавези да тужиоцима солидарно исплате тражену накнаду материјалне штете настале услед смрти њиховог сина, оца и супруга.

Нису основани ревизијски наводи о застарелости потраживања.

Према Закону о облигационим односима застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе; застарелост наступа кад протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе (члан 360. ст. 1. и 2); застарелост почиње тећи првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе ако законом за поједине случајеве није што друго прописано (члан 361. став 1); застарелост наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена (члан 362), кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења; прекид застаревања кривичног гоњења повлачи са собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете а исто важи и за застој застаревања (члан 377); застаревање се прекида подизањем тужбе и сваком другом повериоцевом радњом предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом у циљу утврђивања, обезбеђивања или остварења потраживања (члан 388); после прекида застаревање почиње тећи изнова а време које је протекло пре прекида не рачуна се у законом одређен рок за застарелост (члан 392. став 1). Основним кривичним законом ("Службени лист СФРЈ" 44/76... 54/09 и "Службени лист СРЈ" 35/92... 61/01 и "Службени гласник РС" 39/03)

прописано је да ако у овом закону није друкчије одређено кривично гоњење се не може предузети кад протекне 15 година од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи затвор преко 10 година (члан 95. став 1. тачка 2).

У случају кад је штета проузрокована кривичним делом ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. ЗОО захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само штетнику, застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења само ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело.

Како је тужба против тужене Републике поднета 31.08.1984. године, а штета је настала 29.03.1983. године, потраживање накнаде материјалне штете према туженој није застарело без обзира на метод којим је утврђена висина материјалне штете јер је тужба поднета у року прописаном чланом 376. ЗОО, па су наводи из ревизије тужене Републике о погрешној примени материјалног права неосновани".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев1 41/2014 од 24.12.2014. године, утврђена на седници Грађанског одељења 10.03.2015. године)